

Het inventariseren van roerend religieus erfgoed

Bert Van der Veken, provincie Oost-Vlaanderen
Ans Van de Cotte, erfgoedcel Viersprong

I. Werking rond religieus erfgoed in Oost- Vlaanderen

Wat is roerend religieus erfgoed?

Tot het roerend religieus erfgoed behoren alle verplaatsbare voorwerpen die verwijzen naar een religieuze, godsdienstige of devotionele context, of ermee in verband staan, zowel in het openbare als in het privédomein. Roerend religieus erfgoed kan verwijderd worden zonder dat de onroerende context hierdoor beschadigd of incompleet wordt.

- ☐ In praktijk: alle erfgoedobjecten in de kerkcollectie, ook de objecten onroerend door bestemming
- ☐ Vele soorten objecten, gebruik niet altijd meer gekend
- ☐ Voorwerpen die in onbruik zijn geraakt door de gewijzigde liturgie na het tweede Vaticaans concilie (1962-1965)

handteges
en
sporen
van de processieleden

Xerox
Paper

W. J. A. J. J. J.
PAROCHIE
2ELE

Kelkvelu

ZWART BARKLEED
~~ALTAARDWALEN~~
geleend of te nemen

VENOJECT
1000
Cm

VENOJECT
1200

120445

8
H

12
L

3
C

6
F

7
G

11
K

13
M

KOSTERS-ROKKET

Stela's

Borsa's

Maripels

Palla's

CORPORALE

ALTAARDWALEN

drapering PAARS

LITURGISCHE drapering GROEN

LITURGISCHE drapering WIT

DWALEN voor CREDENSTAFEL
& ONDERDWALEN

GESCHIEDENIS

Erfgoedinventaris: een pluspunt

- ☐ Inventaris: een goed gedocumenteerd overzicht van het roerend erfgoedbezit van een instelling.
- ☐ Onmisbaar voor zicht op samenstelling en waarde collectie.
  - => Om goed voor uw collectie te kunnen zorgen, moet u immers weten wat u in huis heeft.
- ☐ Verplichting binnen het erediensstendecreet
- ☐ Basis toekomstvisie voor dit zeer kwetsbare erfgoed (cfr. herbestemming)

Lange traditie bij de provincie

- ☐ Reeds sinds de jaren 1960
- ☐ Inventarissen van de Provincie
- ☐ Controles op papier tot 2006
- ☐ Sinds 2007: digitaal in de CRKC-databank
- ☐ 2014: overstap Erfgoedinzicht
- ☐ Momenteel circa 250 digitale kerkinventarissen
- ☐ Groot archief met oude inventarissen

ENTONSTELLING 2013

Met veel plezier aandacht dat je met graag heb af
hoe meer tijd je hebt voor de positieve dingen in het l

INTELEYLO

Overstap naar Erfgoedinzicht

- ☐ Concreet sinds 2013
- ☐ Samen werken aan de ontsluiting van het erfgoed in West- en Oost-Vlaanderen
- ☐ Optimalisatie van het databanksysteem en van de ontsluitingsmogelijkheden
- ☐ Neem een kijkje op www.erfgoedinzicht.be!

Religieuze collecties Oost-Vlaanderen

Praktische informatie

Erfgoedinzicht biedt de mogelijkheid aan kerkbesturen om hun religieuze collectie meer dan 250 collecties uit parochiekerken in Oost-Vlaanderen zijn aangesloten.

Contactgegevens van onze partners zijn voorlopig enkel beschikbaar via [www.kerk](#) opnemen met de provinciale consulent religieus erfgoed.

Collectie

[Collectie van deze instelling](#) (2224 resultaten)

Wat houdt een inventaris in?

= beheersysteem voor kerken voor een goed onderhoud van de kerkcollectie

☐ Opmaak lijst van alle objecten met aandacht voor:

- Objectnaam
- Korte beschrijving
- Afmetingen
- Materialen
- Technieken
- Opschriften en merken
- Standplaats

☐ Foto's geheel en details

☐ Digitale invoer in databank Erfgoedinzicht volgens richtlijnen CRKC

Handleiding CRKC

Aan de slag!

Leren kijken naar en
beschrijven van de
objecten

**Fotograferen
van objecten**

Top 100

meest
voorkomende
objecten in een
Katholieke kerk

Vrijwilligers: praktisch

- ☐ Engagement voor bepaalde periode
- ☐ Onkostenvergoeding
- ☐ Begeleiding en ondersteuning
- ☐ Kennisopbouw
- ☐ Verdere aanpak

II. Traject erfgoedcellen en kerkbesturen

1. Erfgoedcellen en kerkbesturen

Wat is een erfgoedcel ?

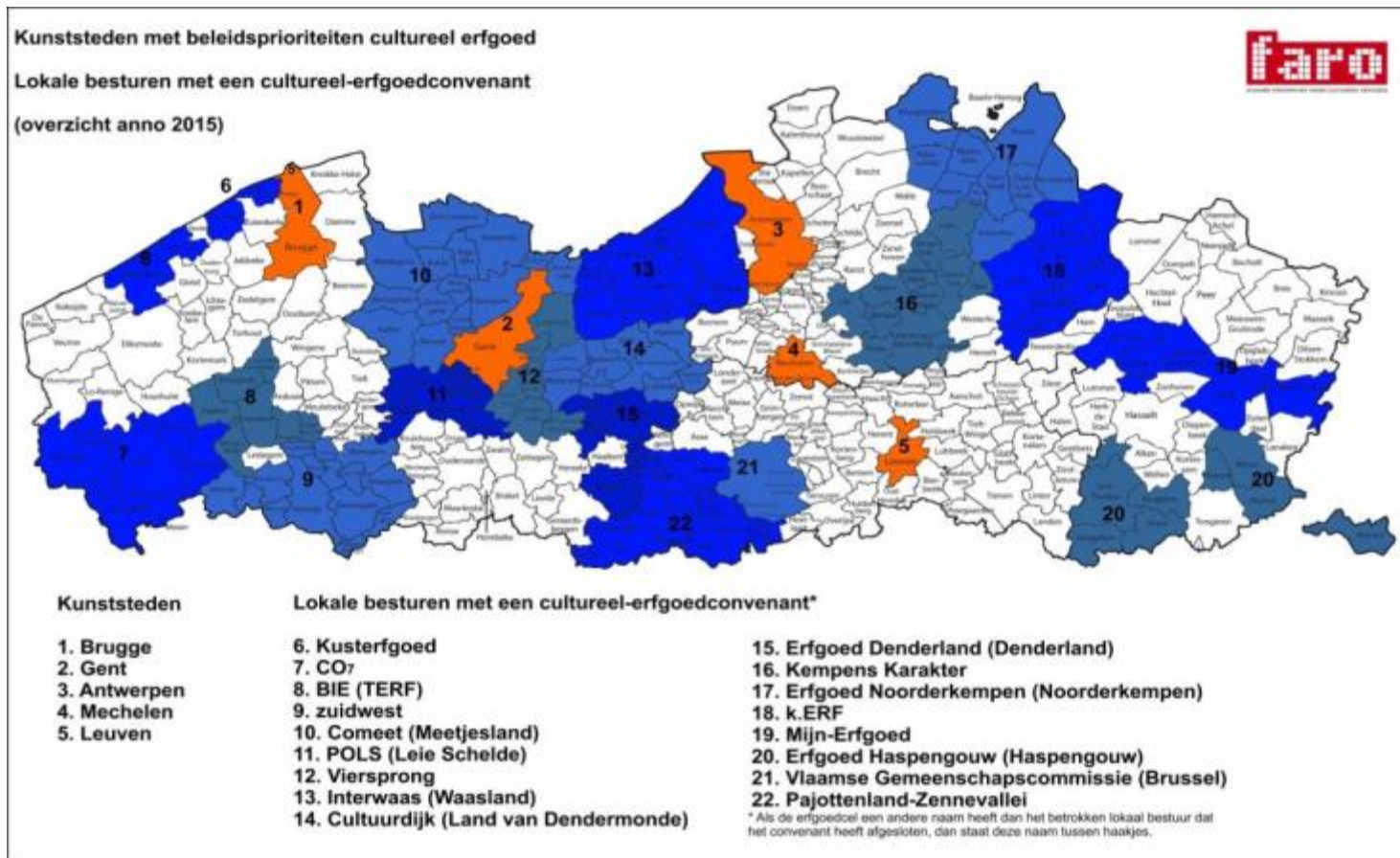
‘Erfgoedcellen maken het cultureel erfgoed uit de eigen stad en regio toegankelijk voor een zo breed mogelijk publiek. Zij bevorderen de **samenwerking**, bouwen netwerken uit, **experimenteren** en **ontsluiten** het lokale erfgoed en zetten daarbij in op de **zorg** voor het erfgoed.’

www.erfgoedcellen.be

1. Erfgoedcellen en kerkbesturen

22 erfgoedcellen in Vlaanderen

1. Erfgoedcellen en kerkbesturen

3 erfgoedcellen binnen werkingsgebied VENECO

Erfgoedcel Viersprong

(Destelbergen, Lochristi, Melle, Merelbeke, Oosterzele, Sint-Lievens-Houtem)

Erfgoedcel Meetjesland

(Aalter, Assenede, Eeklo, Evergem, Kaprijke, Knesselare, Lovendegem, Maldegem, Nevele, Sint-Laureins, Waarschoot, Wachtebeke, Zelzate, Zomergem)

Erfgoedcel Leie Schelde (POLS)

(Deinze, De Pinte, Gavere, Nazareth, Sint-Martens-Latem, Zulte)

1. Erfgoedcellen en kerkbesturen

Wat kan een erfgoedcel doen voor een kerkbestuur?

- Helpen bij de **inventarisatie** van je erfgoedcollectie met hulp van vrijwilligers
- Helpen bij de **ontsluiting** van je erfgoedcollectie (advies, opvolging, communicatie van je erfgoedaanbod, ondersteuning met projectsubsidie en uitleendienst)
- Ondersteunen bij herbestemming van roerend religieus erfgoed

1. Erfgoedcellen en kerkbesturen

Focus: inventaris van de erfgoedcollectie

Uitdaging voor een kerkbestuur:

- Werk van lange adem voor 1 collectiebeheerder
- Kennis over databank erfgoedinzicht.be beperkt
- Te weinig contextinformatie
- Communicatie binnen kerkfabrieken
- Wachtijd controles
- Te hoge verwachtingen m.b.t. ondersteuning

2. Vrijwilligers voor het erfgoed in de kerk

Focus: inventaris van de erfgoedcollectie

Vrijwilligers: waarom?

- Teamwerk: gedeeld takenpakket
  - Inventariseren van objecten in de kerk
  - Fotografie
  - Invoer in het digitale systeem www.erfgoedinzicht.be
- Controle gebeurt door meerdere vrijwilligers i.p.v. 1 consulent
- Vrijwilligers worden opgeleid en begeleid

2. Vrijwilligers voor het erfgoed in de kerk

Focus: inventaris van de erfgoedcollectie

Vrijwilligers voor inventaris: hoe?

⇒ erfgoedcel en Provincie Oost-Vlaanderen!

- Oproep naar vrijwilligers via diverse kanalen
- Gesprek met de vrijwilligers
- Begeleiding
- Vergoeding
- Evaluatiemomenten
- Bedankingsmomenten

2. Vrijwilligers voor het erfgoed in de kerk

Focus: inventaris van de erfgoedcollectie

Vrijwilligers: positieve aspecten

- Het vergroten van het lokale draagvlak
- Meer betrokkenheid van de bevolking
- Groeiende expertise bij de vrijwilligers
- Het enthousiasme van de vrijwilligers werkt aanstekelijk voor de kerkbesturen
- Samen 'werken'
- Onderling vertrouwen en solidariteit
- Expertise-uitwisseling tussen vrijwilligers van verschillende werkingsgebieden

Bedankt!

Vragen of opmerkingen?

Erfgoedcel Meetjesland
Steffi Coppens

Pastoor De Nevestraat 8
9900 Eeklo
T 09 373 75 96
E steffi.coppens@comeet.be

Erfgoedcel Leie Schelde (POLS)
David Vanhee

Tolpoortstraat 79
9800 Deinze
T 09 386 78 86
E david.vanhee@egcleieschelde.be

Erfgoedcel Viersprong
Ans Van de Cotte

Sint-Antoniusplein 10
9860 Oosterzele
T 09 362 87 19
E ans.vandecotte@4sprong.be

Provincie Oost-Vlaanderen
Dienst erfgoed
Bert Van der Veken
PAC Het Zuid
Woodrow Wilsonplein 2
9000 Gent
T 09 267 72 18
E
bert.van.der.veken@oost-vlaanderen.be

